

På baggrund heraf er det ikke fundet forsvarligt på én gang at give afkald på den midlertidige prislovgivning, som til gavn for vor konkurrenceevne over for udlandet gennem ca. 1½ år utvivlsomt har været af væsentlig betydning for den stedfundne afdæmpning af prisstigningerne.

Derfor foreslås det nu for et år at opretholde loven om anmeldelse af vejledende priser m. v. og i denne lov at supplere hjemlen for monopoltilsynet til at dekrettere prisstop for tjenesteydelser med en hjemmel til også at dekrettere prisstop for nærmere angivne vareområder og transportydelser. Et sådant prisstop vil dog kun kunne fastsættes for en periode af indtil 40 dage, således at prisstoppet herefter må bortfalde. På områder, hvor det findes påkrævet, vil monopoltilsynet endvidere kunne foreskrive kalkulationsregler, som skal kunne gøres enten vejledende eller bindende.

Disse lovbestemmelser forudsætter, at monopoltilsynet følger udviklingen af priser og avancer på de forskellige områder, således at de hjemlede indgreb tages i anvendelse, når særlige forhold gør det påkrævet.

Følgende omstændigheder kan motivere, at sådanne særlige forhold foreligger:

a. Forhøjelse af avancerne på områder, hvor konkurrencen ikke er tilstrækkelig effektiv til at bremse prisstigninger.

b. Tilbagevenden til den før avancestoploven inden for mange brancher anvendte kutyme med indregning i priserne af uændret procentvis avance.

c. Genindførelse af vejledende priser med heri indregnede avanceforhøjelser.

d. Prisforhøjelser som følge af stigende lønninger i henhold til de nye arbejdsoverenskomster samt lønafsmitning og lønglidning i forbindelse med en stærkere økonomisk aktivitet.

e. Kraftig prispåvirkning, f. eks. i forbindelse med ændringer i afgiftssystemet eller i forbindelse med betydelige stigninger i importpriser.

Ved en lovændring af denne art vil det generelle avancestop blive afløst af en hjemmel for monopoltilsynet til at gribe ind på områder, hvor der er en særlig risiko for en uheldig prisudvikling, og til i sådanne tilfælde at give forskrifter for prisfastsættelsen.

En lovgivning af denne karakter vil endvidere gøre det muligt mere individuelt end under den gældende lovgivning at tilpasse prisforskrifterne til de for det enkelte vareområde gældende særlige forhold.

Til ny § 2, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse giver monopoltilsynet mulighed for at kunne give vejledende kalkulationsregler såvel generelt som for nærmere angivne varer eller ydelser. En anvendelse af en sådan fremgangsmåde skønnes at kunne være hensigtsmæssig, f. eks. i forbindelse med udløb af fastsatte prisstop eller i tilfælde, hvor man må finde, at en sådan fremgangsmåde vil være at foretrække fremfor uden videre at skride til det større indgreb, som det vil være, at foreskrive bindende kalkulationsregler.

Til ny § 2, stk. 2, a.

Bestemmelsen indebærer, at monopoltilsynet ikke blot kan fastsætte prisstop for tjenesteydelser, men også for transportydelser og for varer, og at stoppet kan fastsættes således, at priser, takster eller honorarer fæstnes enten til den tidligere lovgivnings udløbstidspunkt eller til et tidspunkt herefter. Prisstoppet kan fastsættes for en periode af indtil 40 dage, hvilket skulle gøre det muligt for monopoltilsynet efter forhandling med den berørte branche eller virksomhed at tage stilling til, om der bør gives en kalkulationsregel for området.

Til ny § 2, stk. 2, b.

Det foreslås, at monopoltilsynet til regulering af prisfastsættelser på vedkommende område skal kunne foreskrive bindende kalkulationsregler. Sådanne regler kan kun gives, hvor særlige forhold gør det påkrævet og kun for nærmere angivne varer eller ydelser, og monopoltilsynet skal forinden herom forhandle med den berørte branche eller virksomhed.

Det forudsættes, at monopoltilsynet ved udarbejdelsen af sådanne regler iagttager, at effektive virksomheder sikres dækning for nødvendige direkte omkostninger og et rimeligt bidrag til dækning af indirekte omkostninger og nettoavance, at graden af en virksomheds kapacitetsudnyttelse tages i betragtning, således at unormal lav kapacitetsudnyttelse ikke kan begrunde prisforhøjelse, at kostprisprincippet i almindelighed lægges til grund, at normalt kun lønforhøjelser svarende til de i de kollektive overenskomster fikserede stigninger i lønninger og tariffer indregnes i priserne, og at konkurrencen på prisen søges fremmet frem for omkostningskrævende konkurrencemidler som f. eks. reklame.

Disse generelle principper må monopoltilsynet konkretisere ved fastsættelse af kalkulationsregler for de enkelte områder, hvor den foreslåede hjemmel måtte blive anvendt. Der må herved tages hensyn til sådanne forhold som varens almindelige